

Nro 2 2021

Enäjärvi

Vuosikokouksen 2021 päätöksiä

Enäjärven Suojeluyhdistys ry:n vuosikokouksessa 24.04.2021 päätettiin yhdistyksen hallituksen kokoonpanosta kaudelle 2021-2022. Uuteen hallitukseen valittiin Erkki Arvola, Heikki Halttunen, Jouko Laitinen, Keijo Liski, Hannu Lumme, Rolf Oinonen, Helena Olkinuora, Lea Siivola ja Juho Äyräs. Yhdistyksen pitkäaikaisen puheenjohtajan Heikki Halttusen ilmaistua halunsa siirtyä rivijäseneksi uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Hannu Lumme ja varapuheenjohtajaksi Rolf Oinonen.

Heikki Halttunen jatkaa edelleen lehtemme toimituskunnassa ja toivottavasti hallituksessakin vielä pitkään. Suuret kiitokset Heikki Halttuselle asiantuntevasta työstä ja perehtyneisyydestä puheenjohtajana!

Hannu Lumme

JÄSENMAKSU VUODELTA 2021

Hei kaikki yhdistyksemme jäsenet! Mikäli sinulla on jäsenmaksu vielä maksamatta tältä vuodelta pyydämme ystävällisesti suorittamaan maksun tilillemme mahdollisimman pian.

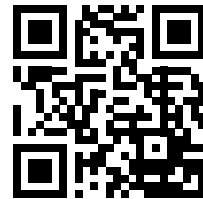
Yhdistyksen tilinumero: Länsi-Uudenmaan Säästöpankki FI46 4006 0010 0399 78.

Jäsenmaksu on 15 € per jäsen ja perhejäsen sekä yhteisöjäsenmaksu 150 €.

Muistathan maksaa jäsenmaksusi, kiitos.

Sisältö

- 2 Vuosikokouksen 2021 päätöksiä
- 3 Vilkas ja vauhdikas mökkeilysesonki
- 4 Vedenlaatusurankuulumisia
- 6 Vieraspetojen pyynti kannattaa
- 8 Nuottausopiskelua
- 10 Vesikasvien niitot 2021 Uitsalmessa
- 11 Kalatiet aukenivat
- 12 Metsämiesten jäljillä
- 14 Kesän 2021 perhosia
- 16 Sienisatoa
- 18 Vedenpinnan korkeuden tarkkailua
- 19 Kalastusnäkymiä
- 19 "Rantaohjekirja" tekeillä
- 19 Hallitus
- 20 Revontuli -kuvan tarina

www.enajarvi.fi

Enäjärven suojeluyhdistys – Olemme myös facebookissa.

6. vuosikerta

Kustantaja

Enäjärven suojeluyhdistys ry

Päätoimittaja

Hannu Lumme

Vastaava toimittaja

Helena Olkinuora
helsu1957@gmail.com

Toimitus

Heikki Halttunen, Rolf Oinonen ja
Lea Siivola

Lehden tarkoitus

Enäjärven suojeluyhdistyksen jäsenlehden tarkoitus on tuottaa jäsenten arkikäyttöön sopivaa tietoa ja inspiraatiota. Toimintaa on viime vuosina päämäärätietoisesti ja tavoitehakuisesti suunnattu siten, että yhdistys pystyy vastaamaan niihin kysymyksiin, joihin jäsenet nykyisissä muuttuvissa olosuhteissa odottavat vastauksia.

Taitto ja kuvankäsittely

Seppo Mahlman

Tuotanto

Printway Oy, Vantaa 2021
www.printway.fi

Kannen kuva

Hiljaista menoa elokuussa Lapinsaaren kupeessa. Rolf Oinonen.

Yhdistyksen kotisivu

www.enajarvi.fi

ISSN 2343-3965

Vilkas ja vauhdikas mökkeilysesonki

Mennyt kesä oli erinomainen mökkeilykesä, ja monet uudet ja jo mökkeilystä luopuneetkin mökkeilijät taas palasivat kotimaan vesille nauttimaan Suomen luonnosta. Toki tärkeänä syynä tähän oli sitkeästi jatkuva koronapandemia, joka edelleen rajoittaa ulkomaille matkustusta. Mökkeilybuumin johdosta vaihteeksi myös kaikenlaisten mökkien ja omakotitalojen hinnatkin nousivat, ja samoin kävi rakennustarvikkeiden osalta. Toivotaan, että mökkeilybuumi jatkuu, vaikka matkailumahdollisuudet taas vähitellen avautuvat. Mitä enemmän mökkeilijöitä ja asukkaita Enäjärven rannilla, sitä enemmän myös heitä, joita ainutlaatuisen hienon järvemme luonto ja järven kunto kiinnostaa. Enäjärven Suojeluyhdistys toimii aktiivisesti järven suojelun ja toisaalta järven virkistyskäytön edistäjänä. Nämähän eivät ole toisiaan poissulkevia näkökulmia.

Suojeluyhdistykselle kesä oli aktiivista aikaa, sillä järjestimme nyt Salmenuitin niiton kahdesti normaalin yhden sijasta toivoen sillä saavamme paremman veden virtaaman ja helpottaen myös kalastusta ja veneilyä. Hoitokalastuskin sai uutta puhtia, kun saimme liikkeelle hoitokalastustiimiksi muodostuneen uuden, innokkaan kalastusporukan. Hoitokalastusta neuvomaan yhdistys pyysi ammattikalastaja Kari Kinnusen, joka entuudestaan tuntee järvemme ja sen kalakan- nan hyvin. Kahdesti suoritettun hoitokalastuksen saalis oli enemmän henkistä laatua kuin kalansaalista, mutta hyvä, uusi alkua saatiin aikaiseksi tällekin aktiviteetille. Niin ylimääräisen niiton kuin hoitokalastuksen koulutuksenkin osalta saimme avustusta Saaristomeren Suojelurahastolta.

Veden laadun mittaukset ja vedenpinnan korkeuden seuranta jatkuvat suojeluyhdistyksen aktiivisella tuella edelleen. Olemme mukana luonnollemme haitallisten vieraslajien torjunnassa. Tästä ja monesta muusta aktiviteetistamme lehtemme artikkeleissa lisää. ♦

Mukavaa joulun odotusta ja alkavaa talvikautta!

Hannu Lumme

Puheenjohtaja

23.10.2021 hm.lumme@gmail.com

Vedenlaatusurantakuulumisia

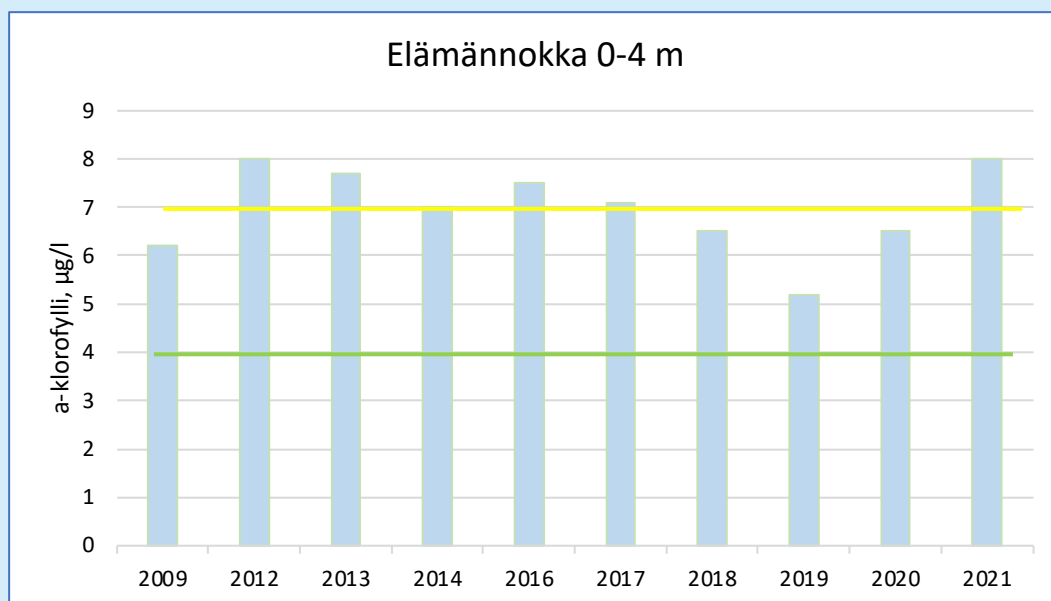
Takana alkaa olla pian hyvä ulkoiluvuosi. Se alkoi lumisena ja Enäjärvi sai välivuoden jälkeen kunnon jääpeitteen, vaikkakin vasta tammikuussa. Lunta oli kivasti ja sen sulaminen keväällä sai purot solisemaan. Järvestä jäät lähtivät huhtikuun puolivälissä. Kuukautta myöhemmin vietimme jo lämmintä vähäsateista kesää elokuulle asti, jolloin sää viileni hellelukemista ja muuttui sateiseksi. Sateet pelastivat sienisadon, joka on ollut mukavan monilajinen.

Järviveden keväinen täyskiertoaika jäi melko lyhyeksi varhaisen kesäntulon seurauksena. Se korkeisiin veden lämpötiloihin yhdistettynä, nosti huolen happivarojen riittävyydestä järven eliöstölle. Tilanteen tarkistamiseksi Elämännokan havaintopaikalta otettiin vesinäytteet elokuun lopulla.

Päällysveden lämpötila oli 18 °C ja se alkoi laskea vasta 8 metrin syvyydessä ollen pohjalla (18 m) 8 astetta. Näkösyvyudeksi mitattiin 2,65 metriä. Vesi oli lievästi rusketettunutta, mutta kirkasta, eikä silmämääräisesti leviä havaittu. Laboratorioanalyysien perusteella päällysveden happipitoisuus oli

hyvä, noin 9 mg/l, mutta 10 metrin syvyydessä happea oli enää 2,7 mg/l ja pohjan läheisistä vesikerroksista happi oli lähes ehtynyt. Käytännössä järven lämmin päällysvesikerros oli hapellinen, mutta viileä alusvesi heikkohappista. Järven eliöstön tulisi sietää lämpimiä olosuhteita tai heikkohappisuutta. Tilanne oli

Kuva 1. Levätuotantoa kuvaavan a-klorofyllin pitoisuudet Elämännokan päällysvedessä.

Kuvassa keltainen viiva on tyydyttävän tilan raja-arvo ja vihreä hyvän tilan raja-arvo.

aikaisempien kesien kaltainen.

Enäjärven pääaltaassa vedenlaatu oli hyvä, kokonaisfosforipitoisuus oli elokuussa päällysvedessä 12 µg/l (vv. 2008-2020: 16 µg/l) ja kokonaisfosforipitoisuus 450 µg/l (vv. 2008-2020: 406 µg/l). Lämpötilan harppauskerroksen eristämässä alusvedessä ravinteita oli pintakerrosta enemmän, mutta se on tavanomaista.

Elämännokan päällysvedessä levätuotantoa kuvaavan *a*-klorofyllin pitoisuus (5–8 µg/l) on vaih-

dellut hyvän ja tyydyttävän rajalla. Elokuussa se oli tyydyttävä, 8 µg/l (kuva 1). Elokuun sateet olivat huuhtoneet järveen ravinteita ja levät ottivat nyt niistä osansa. Tässä vaiheessa kesää jo vesikasvien kasvu on hidastunutta ja lakastuminen alkanut, mikä antanee kilpailuetua vedessä keijuville leville. Facebookpäivitysten perusteella syksyllä levien ravintokilpailuun ottivat osaa myös syanobakteerit eli sinilevät, joista tuli muutamia havaintoja järveltä – kiitos paljon niistä! Sini-

levien runsastuminen oli lyhytkestoinen jakso ja loppusyksyn yleisin leväryhmä taisivat olla piilevät, jotka ruskettivat muikkuverkkoja vielä lokakuussa.

Elokuun vedenlaatuseurannan tulokset on toimitettu Suomen ympäristökeskuksen Avoin tieto -palveluun. ◆

Syysterveisin,
Heli Vahtera

Kuva Sanni Orasmaa

Syksyinen Enäjärvi

Supikoirat etsivät ravintoa öisin.

Vieraspetojen pyynti kannattaa

Maassa pesivien kana- ja vesilintujen määrät ovat olleet Etelä-Suomessa jo pitkään laskusuhdanteessa. Syitä on monia, kuten elinympäristöjen muutos ja lisääntynyt saalistuspaine eli predaatio. Elinympäristön muutoksista merkittävimpiä lienee vesistöjen umpeenkasvu, mikä puolestaan johtuu rehevöitymisestä ja rantaniityillä laiduntavan karjan puuttumisesta. Saalistuspaineeseen vaikuttavat etenkin haitallisten vieraslajien minkin ja supikoiran lisääntyminen sekä varislintujen runsaus.

Minkistä ja supikoirasta erityisen haitallisia luonnolle tekee mm. se, etteivät alkuperäiset, maassa pesivät lintulajit ole sopeutuneet niiden kaltaisiin petoeläimiin. Etenkin niiden mieltymys ranta-alueisiin ja saariin yhdistettynä erinomaiseen uimataitoon on vesilintujen kannalta epäsuotuisaa.

Luonnossa petoeläimillä on tärkeä tehtävä saaliseläinten kantojen elinvoimaisuuden ylläpitämisessä, sillä ne karsivat heikkoja ja sairaita yksilöitä sekä estävät populaatioita kasvamasta yli luonnon kantokyvyn. Monien eläinlajien populaatioihin kuuluu syklinen kannanvaihtelu eri vuosina. Esimerkiksi rusakot lisääntyvät tehokkaasti, kun ravintoa on paljon saatavilla ja petoeläimiä vähän. Kun rusakoita on paljon, menestyvät myös niitä saalistavat petoeläimet, kuten ketut, joiden poikastuotto paranee ja niidenkin kanta kasvaa vuoden – parin viiveellä rusakoista. Kun rusakoita lopulta on liikaa, populaatio romahtaa petoeläinten ja tautien vaikutuksesta. Pian tämän jälkeen häviävät myös ketut, jos ne eivät löydä muuta syötävää. Pian petoeläinten hupenemisen jälkeen rusakoille koittaa jälleen otolliset ajat, jolloin kanta lähtee uuteen kasvuun ja koko kierros lähtee alusta.

Miksi minkit ja supikoirat eivät ole vähentyneet vesilintujen vähe-
tessä edellisen esimerkin mukaisesti? Vastaus löytyy osittain ihmisen toiminnasta, joka takaa supeille ja minkeille kissanpäivät. Opportunisteina etenkin supit käyttävät ravinnokseen lähes kaikkea mitä metsästä löytävät aina jätteistä omiin lajitovereihin. Ne eivät siis ole riippuvaisia lintujen munista ja poikasista. Pimeän tullen supikoirat kiertelivät systemaattisesti lähes kaikkien pihojen läpi ihmiseltä jääneitä tähteitä etsien – nälkää supin ei siis tarvitse nähdä. Kun luontaisia vihollisia ei juuri ole, vieraspetojen kannat pysyvät etenkin ihmisasutuksen ym-

Minkkiloukku kannattaa sijoittaa vesistön varteen minkkien luontaisille kulkureiteille.

pärillä korkeina vuodesta toiseen, mikä vesistöjen läheisyydessä estää vesilintujen kantoja toipumasta.

Mitä ihminen (Enäjärven suojeluyhdistyksen jäsen mukaan lukien) voi sitten tehdä hätää kärsivien vesilintujen auttamiseksi ja luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi? Ensinnäkin on tärkeää, että pihalla ei säilytetä mitään, mikä kelpaa supikoiralle syötäväksi. Esimerkiksi omenat kannattaa kerätä maasta pois, sillä niin söpö eläin kuin supi onkin, niiden ruokkiminen ei ole suotavaa. Tehokkain tapa linnuston suojelemiseksi on kuitenkin pienpe-tojen metsästys. Uuden lakiuudistuksen myötä supien ja minkkien pyynti ei enää vaadi metsästyskorttia. Minkkien metsästystä varten

suojeluyhdistys on hankkinut kahdet minkkiraudat, jotka luovutetaan pyynnistä kiinnostuneiden jäsenien käyttöön. Rautojen virittämiseen ja syöttämiseen yms. saa tarvittaessa apua. Asetta ei tarvita, koska raudat lopettavat eläimen nopeasti ja kivuttomasti. Supikoirien osalta tilanne on kinkkisempi, sillä niitä ei saa metsästää raudoilla ja loukkuun joutuneen eläimen lopettamiseen vaaditaan lopetusase. Supikoirien osaltaärkevin ratkaisu lienee ottaa yhteyttä paikallisiin metsästäjiin, Suomenselän puolella esimerkiksi allekirjoittaneeseen (yhteystiedot löytyvät ainakin nettisivuilta www.enajarvi.fi).

Juho Äyräs

Kari Kinnunen kertoo nuottauksen saloista.

Nuottausopiskelua

Yhdistyksellä on nuotta, jolla seurataan miten paljon pienikokoista ahventa, salakkaa, särkeä ja lahnaa järvessä on. Sen pituus on 180 m ja pyyntisyvyys kuuteen metriin asti, ei siis muikkunuotta. On myös lautta, ankkurit, apuvene ja perämoottori. Vuoden aikana on myös muotoutunut nuottaporukka, toistakymmentä henkeä, jotka ovat aikansa puitteissa mukana järvellä.

Saaristomeren suoje-
lurahasto myönsi yh-
distyksellemme 1 000
euron apurahan nuot-
tauskoulutukseen.
Koulutus toteutettiin
Mustlahden Terävän
rannassa ja itse nuot-
taus tapahtui lähive-
sillä. Opetuksen antoi
ammattikalastaja Kari
Kinnunen, jolla on
pitkä kokemus Enä-
järven hoitokalastuk-
sesta.

Harjoiteltiin pe-
rusasioita: nuotan
siirtoa peräkärreiltä
lautalle, sen oikeata
laskostamista, jotta
järveen lasku sujuu,
nuotan lasku halut-
tuun paikkaan ja sy-
vyyteen, lautan ank-
kurointi, nuotan veto,
loppuvaiheen nuotan
aitojen sulkuriistiin,
ettei saalis pakene.
Kaikkea tätä harjoi-
teltiin neljällä vedol-
la. Koska kyseessä oli
tekniikka harjoittelu
saalis jäi vähäiseksi,
kalat eivät olleet vielä
parveutuneet.

Muutama viikko
myöhemmin tarjou-
tui tilaisuus koettaa
tositoimin saalista.
Jotain ei kuitenkaan
ollut opittu tai sitten
vastaparveutuneet ka-
lat eivät vielä pysyneet
parvena tai pelästyvät
moottorin ääniä.

Taitava kaikuluo-
taimen käyttäjä saat-
taisi olla tarpeen. Löy-
tyykö? ◆

Kalansaalista ihailemassa.

KUVA Jouko Laitinen

Laitisen arkisto

Vesikasvien niitot 2021 Uitsalmessa

Enäjärven suojeluyhdistyksen vuonna 2014 teettämän Uitsalmen 225 metriä pitkän soutukelvottoman kapeimman osan ruoppaus mahdollisti nykymuotoiset vesikasvien niitot, joita on tehty suojeluyhdistyksen kustannuksella Uitsalmessa kerran kesässä vuodesta 2015 alkaen.

Ruoppauskustannuksista Varsinais-Suomen ELY-keskuksen avustuksen osuus oli puolet. Uitsalmen 2,6 kilometrin mittainen kapeikko yhdistää järven eri puolet ja on merkittävä vene- ja virtausväylä. Vesikasvillisuus täyttää kesällä koko kapeikon vesialueen vaikeuttaen liikkumista meloen, soutaen tai moottorilla ja heikentäen veden virtausta.

Järvikaisla ja järviruoko ovat kapeikon vesikasvien päälaajit. Ne ovat vallanneet veden rannoilta omaansaakka. Muita kapeikon kasveja ovat esimerkiksi järvikorte, ulpukka, lumme, uistinvita ja palpakot.

Enäjärven suojeluyhdistyksen mielestä vesikasvien niittoa tulee tehdä kaksi kertaa kesässä Uitsalmessa, koska tällöin parannetaan virkistyskäytön, kuten vesillä liik-

kumisen mahdollisuuksia. Samalla parannetaan vesistön tilaa vähentämällä umpeenkasvua, lisätään veden vaihtuvuutta ja poistetaan ravinteita sekä parannetaan osaltaan veden laatua. Ylitiheän kasvillisuuden poisto on tärkeää myös kalaston ja linnuston elinolojen turvaamiseksi, lisäksi vältetään umpeenkasvu ja liian runsas vesikasvillisuus, jotka vähentävät luontoarvoja.

Vesikasvien niittoalue kapeikossa noudattaa uoman mutkittelevaa muotoa ja osittain leveyttä, keskikohdan pysyessä uoman keskikohdassa, näin säilytetään Salmen tuttu maisema.

Ruovikkolinnuston pesimäkausi huomioidaan niittoaajankohtia valittaessa, samoin se, että kasvit eivät ole vielä ehtineet varastoida ravinteita varresta juuristoon talven

varalle. Niitot suoritettiin viime kesänä viikoilla 27 ja 32 uudella koneella, joka sekä niittää että kerää niitetyt vesikasvit tehokkaasti ja teloilla varustettuna nosti niittojätteen sovittuihin kohtiin rannassa, joista se siirretään traktorilla riittävän kaukana rannasta oleviin läjityspaikkoihin, joista ravinteet eivät pääse valumaan takaisin järveen.

Niittojätteen rantaan nosto- ja läjityspaikat vaativat maanomistajilta luvat.

Enäjärven suojeluyhdistys on hakenut kesän toiseen niittoon avustusta Saaristomeren Suojelurahastolta ja niittoa on tarkoitus jatkaa Enäjärven Uitsalmessa myös tulevana kesinä. ♦

Jouko Laitinen

Kalatiet aukenivat

Enäjärven vedet valuvat Kiskonjokea pitkin Suomenlahteen. Vastavirtaan Suomenlahdesta nousevat ankerias, vimpa, siika, meritaimen ja lohi. Tähän asti niiden nousu on tyssännyt Museoviraston suojelemaan Kosken voimalaitokseen, jolla ei ole kalatien rakentamisvelvoitetta. Nyt voimalaitoksen ohi, joen itärannalle on pitkän suunnittelun ja rahoitusponnistelujen jälkeen kaivettu luonnontilaista jäljittelevä kapea nousu-uoma.

Kuusamon maisemia

Mikäli se toimii, kalat voivat jatkaa matkaansa kauas ylävirtaan, sillä myös Hälldamin säännöstelypadon ohi on rakennettu kalatie. Enäjärven suuntaan vaelluskalat pääsevät nyt nousemaan aina Kärkelän kartanon ohi Sikojärven säännöstelypadolle asti. Aneriojärven suunnassa on vielä hankalia paikkoja, mutta niitä raivataan helppokulkuisemmiksi pikkuhiljaa. Kalojen nousemisen helpottamiseksi jokisuulle on suunniteltu selkeämpää kalaväylää ja kalastuksenvalvontaa ollaan tehostamassa.

Hallituksen jäsenet Heikki Halttunen ja Rolf Oinonen retkeilivät joen alajuoksulla Latokartanonkoskella ja katsastivat samalla Kosken uuden kalatien. Hälldamin kalatie on vielä käymättä.

Latokartanon pitkä koskijakso virtaa jylhässä kurussa, muistuttaa jopa Kuusamon maisemia. Metsähallitus ylläpitää siellä varsin helppokulkuista rengasreittiä. Kosken kalatie on vaikeammin havainnoitavissa, koska se kulkee niin tiheän kasvillisuuden joukossa, mutta oheinen kuva kertoo kalatien ideasta ja aikanaan kasvillisuus suojaa sitä entistä paremmin. ♦

Rolf Oinonen

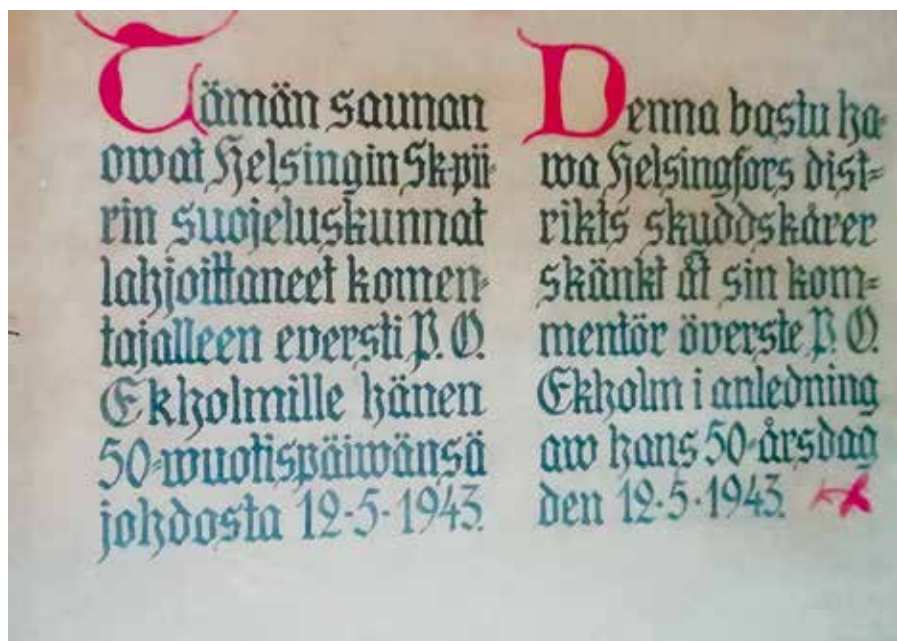

Latokartanonkosken komeita kuohuja.

Metsämiesten jäljillä

Enäjärven Isosaarella, länsirannalla, seisoo kaunis hirsinen metsästysmaja. Se on suojeluskuntien 50-vuotislahja jääkärieversti Per Ole Ekholmille (1893–73). Talo siirtyi aikanaan Kari Honkaniemen omistukseen ja nykyään asumista jatkaa Karin tyttäret ja heidän lapsensa.

Lahjoituskirja

Jääkärieversti oli metsästellyt näillä seuduilla jo ennen sotia, tykästynyt paikallisiin ihmisiin ja maisemiin ja ennen kaikkea metsästysmahdollisuuksiin. Yhdessä toisen vaimonsa Irjan kanssa hän oli ostanut rantatontin Isosaaresta, jolle lahjatalo v. 1943 pystytettiin. Hänen jahtitoverinsa Vilho Nurmi rakensi läheiseen Raatosaaressa oman huvilansa. Pellen ja Villen lisäksi jahtiseurueeseen kuului usein Kalle Uola. Kaikki olivat helsinkiläisiä. He metsästivät usein yhdessä Ylhän isäntien Berndt ja Antti Soltilan ja Antin

siskonpojan Yrjö Haation kanssa.

Riistaa oli paljon, etenkin metsäkanalintuja ja sorsia. Kallen ajokoira oli hoidossa Tammien talossa ja jänikset olivat mieluista saalista. Jahtikausi aloitettiin kuitenkin jokavuotisella ketunmetsästyksellä Isosaarella. Riista oli hyvin kotoperäistä, ei ollut valkohäntäkauriita, ei supikoiria, ei kanadanhanhia. Ainoat vieraslajit olivat piisami ja vastikään villiintynyt minkki. Ja kun autoliikenne oli hyvin vähäistä, ajokoiran käyttö oli helppoa ja turvallista. Metsäautoteitä ei ollut lainkaan.

Pelle oli mainio seuramies ja hyvän ruuan ystävä. Kerran Yrjö Haatio oli kaatanut rusakon dreeverinsä ajosta kun Pelle sattui paikalle. Yrjö antoi saaliin Pellelle, joka hyvillä mielin pujotti jäniksen reppuunsa. Viikon kuluttua Yrjö sai Helsingistä postikortin, jossa oli kuva kuu-luisan ravintola Motin katetusta ruokapöydästä. Kortti oli osoitettu Metsän poika Yrjölle. Allekirjoittajina olivat jääkärieversti ja valtakunnan ylin metsästysvirkamies Tauno V. Mäki sekä Metsästys ja Kalastus-lehden legendaarinen päätoimittaja Yrjö Yläne.

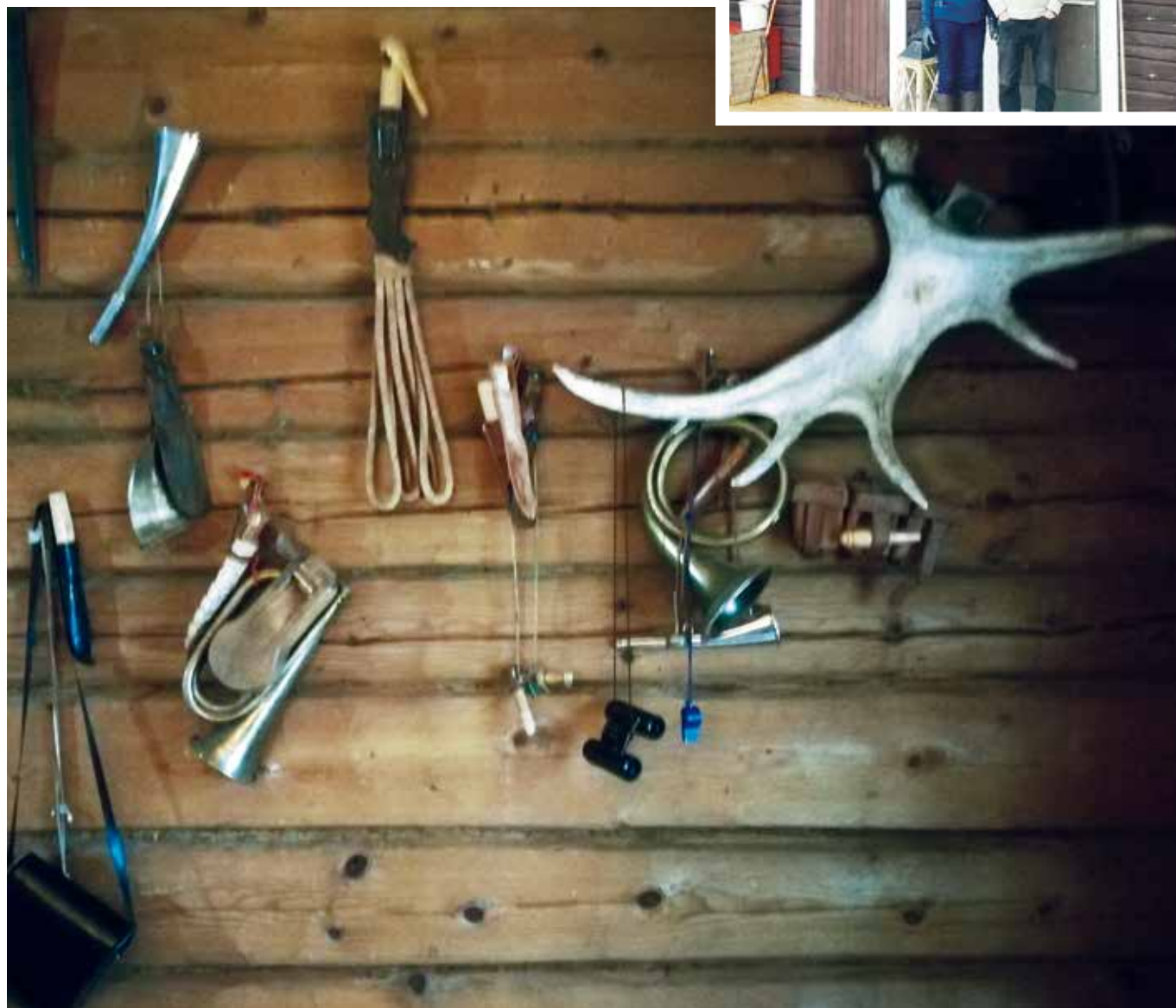
Eversti ei juuri kalastuksesta välittänyt, mutta herkkusuuna ravusti ja sai saaliinsa omasta rannastaan. Hänellä oli myös kaunis kölillinen punavalkoinen purjevene, jolla kierteli ympäri erämaista Enäjärveä, jonka rannoilla oli alkuaikoina vain muutama huvila.

Everstin jahtikaveri Vilho Nurmi oli Kari Honkaniemen eno ja Karin äiti puolestaan everstin vaimon Irjan sisko, joten Enäjärvi ja metsästys tuli Karille tutuiksi jo pikkupojasta alkaen. Hän on syntynyt 1941 ja vietti äitinsä kanssa muutaman pahimman sotakuukauden Mustalahden Mäntyvaarassa pommituksia paossa. Aseenkantoluvan myötä hän osallistui jahtiretkille. Ostettuaan Irjalan tädiltään hän jatkoi

metsästystä seudulla ajokoiriensa kanssa. Kikka oli hieman ailahteleva ajuri, joka saattoi jättää jälkien turhan etsimisen sikseen ja oikaista kotiin. Heikot jäät Salmenuitissa olivat koitua Kikan turmaksi, mutta viime hetkellä Kari pääsi rannalta löytyneellä veneellä hätiin. Karin lempikoira oli Siru, josta pitkän koulutuksen jälkeen tuli sitkeä ja taitava jänisajuri vaikka ensi vuosiin ajoi vain pyitä seuraten niiden lentoreittejä tarkan nenänsä turvin. Siru muutti vastikään autuaammille metsästyksmaaille, mutta Kari jaksaa vielä metsästää muutaman jäniksen vuodessa. ♦

Rolf Oinonen

**Kari Honkaniemi
ja Kirsti Kivistö
kunnostetun
lahjoitus Saunaan
terassilla.**

Everstin metsästysvälineitä

Kesän 2021 perhosia

Menneen kesän perhossaldo oli varsin vaihteleva. Keväällä perhoslajisto vaikutti niukalta.

Sitruunaperhosia oli kuitenkin melko runsaasti. Näkyvänä lajina sen runsautta voi ehkä yliarvioida. Kesän aikana lajikirjo ei vaikuttanut yhtä runsaalta kuin yleensä eivätkä myöskään perhosten lukumäärät. Neitoperhosen ja amiraalien määrät olivat hyvin vähäiset aikaisempiin vuosiin verrattuna.

Pari poikkeusta kuitenkin oli. Koskaan aikaisemmin en ole nähnyt niin suuria määriä nokkosperhosia ja keisarinviittoja kuin heinäkuun kahtena ensimmäisenä viikkona.

Pienelläkin kävelyllä näki perhosia kymmenittäin ja vähän pidemällä matkalla jopa sadoittain.

Parhaaseen perhosaikaan sattui lisäksi hieno yllätys. Istuin 6. heinäkuuta rantalaiturilla veljeni kanssa kun äkkiä väliimme lensi siniseltä näyttävä iso perhonen, joka sujuvasti laskeutui veljeni kengälle. Se teki laskupaikaltaan muutamia pyrähdyksiä tullen monta kertaa takaisin. Tiesin heti, etten ollut koskaan ennen nähnyt sellaista. Onneksi sain taskussa olleella kännykällä otettua siitä useita kuvia, joista lajimääritys oli melko helppo tehdä.

Perhonen oli pikkuhäiveperhonen (*Apatura ilia*). Salitunniemen perhosasiantuntija Tari Haahtela varmisti lajin määrityksen. Tässä vaiheessa vielä luultiin tämän olevan ensimmäinen havainto lajista Suomenselällä. Kävi kuitenkin ilmi, että aikaisemmin oli tehty yksi havainto lajista (2018 Juha Ahvonen) Tari on päivittänyt Suomenselän päiväperhostaulun ajan tasalle. Tänä vuonna uutena lajina tuli Haahte-

lan havaitsema kirsikkaperhonen. Suomenselällä on nyt tavattu yhteensä 63 päiväperhoslajia Suomen 122 lajista.

Näkemämme pikkuhäiveperhonen oli koiras, jonka siivet hohtavat sinisinä valon taittuessa sopivasta kulmasta. Välillä siivet näyttävät aivan ruskeilta. Sopivaan kulmaan taitettuna toinen siipi näyttää siniseltä ja toinen ruskealta. Joka tapauksessa perhonen on kokonaisuudessaan aivan upea- hieno kokemus!

Ohessa muutamia kuvia pikkuhäiveperhostesta ja yksi kuva, jossa keisarinviitta on laskeutunut kirjoittajan nenälle.

Heikki Halttunen
teksti ja kuvat

Heikki Halttunen

Nokkosperhonen

Sienisatoa

Vuoden 2021 sienisato oli vaihteleva. Alkukesä oli lämmin ja kuiva. Tämä johti siihen, että useimpien mökkiläisten lempisienet kantarellit lähes kuivuivat paikalleen heti yrittäessään nousta esiin. Kantarellien osalta tilanne ei myöhempien sateiden jälkeenkään juuri parantunut, vaan sato jäi aikaisempiin vuosiin verrattuna todella vähäiseksi. Haperoidenkin sato oli vähäinen varmaan samasta kuivuudesta johtuen.

Pitkä lämmin kausi ja elokuussa alkaneet runsaat sateet taas loivat hyvät edellytykset tateille.

Kokonaisuutena ottaen tatteja oli enemmän kuin koskaan. Jo ensimmäiset tattisaaliit yllättivät laadukkuudellaan. Erilaiset herkkutatit

olivat enemmistönä ja punikkitatteja oli vähemmän kuin yleensä. Pitkästä aikaa löydettiin taas erinomaisia koivun herkkutatteja.

Satoja löytyneitä herkkutatteja syötiin ja jaettiin sukulaisille. Tatteja sekä pakastettiin, että kuivattiin.

Kuivaaminen onkin tateille hyvä vaihtoehto, koska niiden säilyttäminen ja siirtely on helppoa. Kuivatut herkkutatit maksavat parhaimmillaan 500 euroa kilo.

Syksyllä aina varmojen suppilovahveroiden sato oli kohtuullisen

hyvä. Kosteikkovahveroita oli ehkä vähän vähemmän kuin yleensä. Suolasieniä kaipaavat pettyivät vähäisiin rouskusiintymiin.

Talveksi on siis luvassa maakoisia Moskovan sieniherkkuja ja suppilovahverokastikkeita!

Toivottavasti tekin onnistuitte sieniasioissa. Ja ainakin sitten ensi kesänä! ♦

Heikki Halttunen
teksti ja kuvat

Vedenpinnan korkeuden tarkkailua

Suojeluyhdistys on nyt hoitanut vuoden ajan viranomaisten kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti vedenpinnan korkeuden tarkkailua sekä vanhalla Salmen sillan että uudella Lauttaveden yleisömittarilla.

Mittaushavainto tehdään viikoittain paitsi talvikautena kahdesti kuukaudessa sääolosuhteiden sen salliessa.

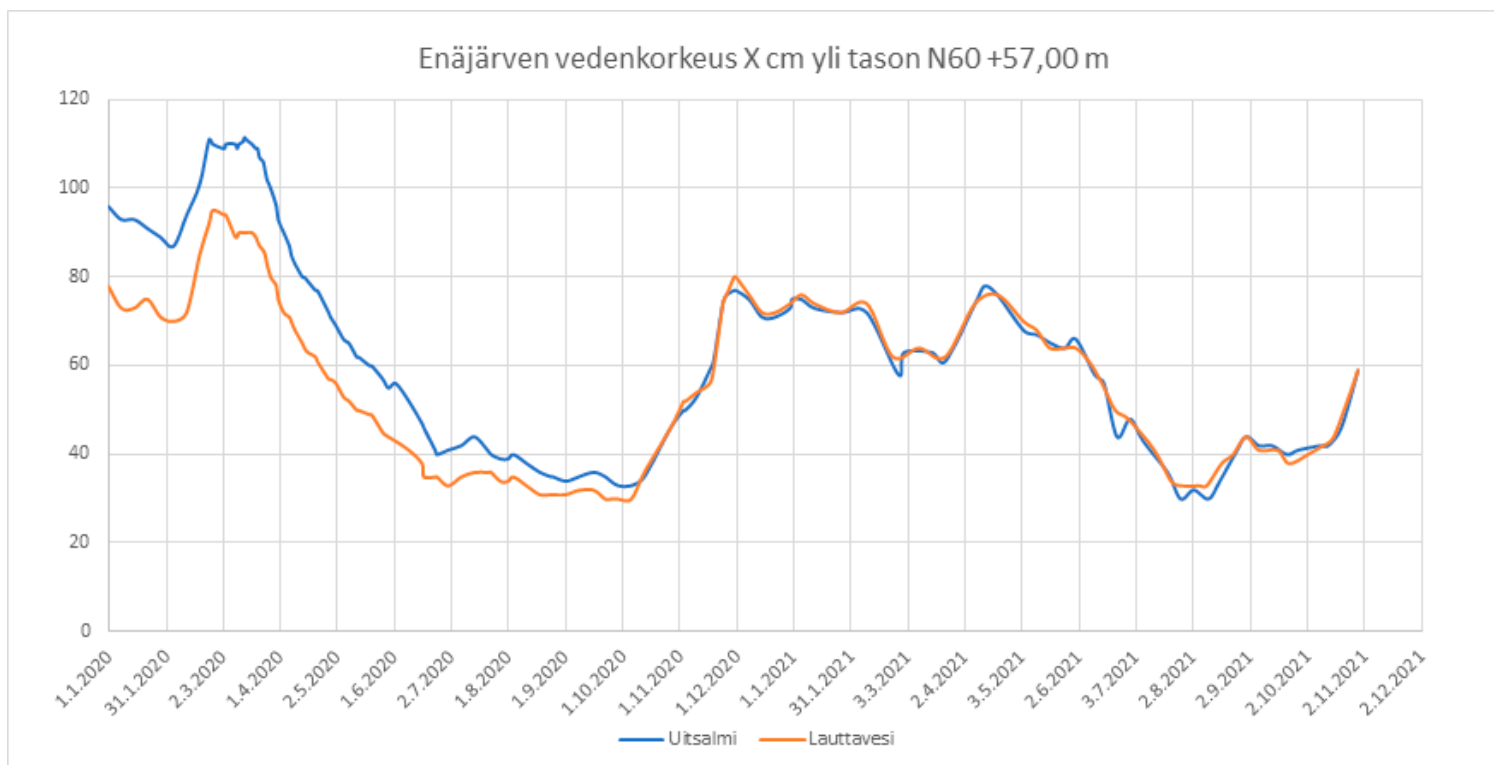
Havainnointi on suojeluyhdistyksen vastuulla, ja havainnoista suojeluyhdistys raportoi Lohjan kaupungin ympäristötoimelle. Ha-

vainnointia hoitavat tällä hetkellä suojeluyhdistyksen hallituksen jäsenet. Ajantasaista grafiikkaa vedenpinnan korkeudesta pidetään yllä yhdistyksen nettisivuilla. ♦

HL

Veden reipasta virtausta pohjapadolla, tilannekuva 3.10.2021.

Kalastusnäkymiä

Järvi kärvisteli hellekesän kourissa eikä kala juuri liikkunut, muikutkin olivat välillä aivan kadoksissa. Suuria ahvenia saatiin kuitenkin runsaasti ja paikoin suutareita tuli vallan valtavasti. Kohtalaisista kuhasaaliista kerrottiin ympäri järveä. Kesän kaikuluotaus kertoi pikkukalan runsaudesta ja muikkukannan pienenemisestä ja jännityksellä odotettiin kuinka paljon muikkuja kerääntyy kutupaikoille. Tähän mennessä (1.11) näyttää siltä, että muikkuja toki on, mutta vähemmän kuin tavallista. Vanhinta ikäluokkaa, suurmuikkua, tuntuu olevan suhteellisen paljon. Muikkukokemuksista otetaan mieluusti tietoa vastaan. Lyhentyvien jäätälvien, lisääntyneen talvisadannan ja hellejaksojen runsastumisen vaikutukset näkyvät lähivuosina niin kaloissa kuin levisä eli järven perustuotannossa ja ravintoketjuissa. ♦

”Rantaohjekirja” tekeillä

Yhdistykselle tulee jatkuvasti kyselyjä mitä ohjeita ja määräyksiä mökkeilyssä tulee huomioida rakentamisessa, vesihuollossa, puuston käsittelyssä, ruoppauksissa, niitoissa, kalastuksessa jne. Kuntien rakennusjärjestykset ovat muuttuneet, ELY-keskusten toimivalta samoin, tuomioistuimet ovat ohjanneet päätöksillään kaavoitusta, vesiliikennelaki on uudistunut.

Niinpä yhdistyksen puheenjohtajisto vieraili loppukesällä Salon rakennus-, kaavoitus- ja ympäristöviranomaisten luona tietoa keräämässä. Koska toinen puoli järveä kuuluu Lohjan kaupunkiin ja rakennusjärjestyksissä on eroja, tehdään samanlainen vierailu Lohjan kaupunkiin. Järveä hallinnoi myös kaksi ELY-keskusta, joiden ohjeistuksissa on eroja, myös ne käydään läpi.

Tavoitteena on siis luoda ja ylläpitää eräänlainen opas rantaelämää ohjaavista määräyksistä ja julkaista se ennen kesää yhdistyksen nettisivuilla. ♦

RO

Hallitus

Hannu Lumme	puheenjohtaja	hm.lumme@gmail.com	050 565 5550
Rolf Oinonen	varapuheenjohtaja	rolf.oinonen@gmail.com	040 839 8528
Helena Olkinuora	sihteeri, rahastonhoitaja	helsu1957@gmail.com	040 563 9839
Erkki Arvola	jäsen	erkki.arvola@jfp.fi	050 571 3617
Heikki Halttunen	jäsen	heka.halttunen@gmail.com	050 554 6600
Jouko Laitinen	jäsen	laitinen.jouko@gmail.com	050 596 7031
Keijo Liski	jäsen	liski.keijo@gmail.com	040 553 0003
Lea Siivola	jäsen	lea.siivola@outlook.com	040 510 7008
Juho Äyräs	jäsen	juho.ayras@gmail.com	044 5544018

Enäjärven suojeluyhdistys ry:n kotisivut www.enajarvi.fi

KUVA Leo Vuorinen

Revontuli -kuvan tarina

Leo Vuorinen on kymmeniä vuosi valokuvannut Enäjärven ympäristössä ja hänen herkkiä kuviaan on julkaistu tässäkin lehdessä. Revontulikuvastaan hän kertoo näin:

Revontulet ovat harvinaisia Etelä-Suomessa ja siksi oli hieno kokemus nähdä ne Enäjärven yllä. Kuvan ottaminen oli sinänsä helppoa, sillä revontulista syntyy paljon valoa ja näin ollen kuva on helppo rajata eikä vaadi erikoistekniikkaa. Minulla oli jo paikka valittuna sellaiseen hetkeen jos revontulia alkaisi näkyä. Elementtinä vesi on hyvä, sillä revontulet heijastuvat sieltä hienosti.

Kotini lähellä Mustlahdessa on Terävän yhteisranta, jonka kalliolta avautuu näkymä pohjoiseen yli Enäjärven. Kuva on otettu siellä marraskuussa joitakin vuosia sitten.